No. 986 Zaterdag 22 November 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,-- pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 21 November.

KRITIEK

— OP HET —

RAPPORT VAN PROF. WENT.

"Bij de discussiën over de "*Wijziging van de Regeering-Reglementen voor Suriname en Curaçao*" werd gewezen op de armoede, die op dit laatste eiland heerscht, en op den 14den November (1900) ingediend de volgende

MOTIE

,,DE KAMER,

,,VAN OORDEEL DAT DE TREURIGE ,,TOESTAND WAARIN DE KOLONIE CU,,RAÇAO VERKEERT, HET DRINGEND ,,NOODIG MAAKT MAATREGELEN TE ,,BERAMEN OM VERDER VERVAL TE ,,VOORKOMEN EN MEERDERE WEL,,VAART TE DOEN ONTSTAAN,

,,NOODIGT DE REGEERING UIT EENE ,,COMMISSIE TE BENOEMEN. DIE NA EEN ,,PLAATSELIJK ONDERZOEK, RAPPORT ,,ZAL UITBRENGEN OVER DE OECONO,,MISCHE TOESTANDEN EN OVER DE ,,BESTE MIDDELEN OM DAARIN VERBE,,TERING TE BRENGEN,

,,EN GAAT OVER TOT DE ORDE VAN ,,DEN DAG."

Meer dan 18 maanden vroeger gaf de Minister ,,gaarne toe, dat indien er maatregelen mogelijk zijn, die den financieëlen en *economischen* toestand der Kolonie kunnen *verbeteren* zij — althans binnen zekere grenzen — niet mogen achterwege blijven, al zouden zij in de eerstvolgende jaren, een hoogere bijdrage uit 's Rijks schatkist ten gevolge hebben." (Gedr. 1899—1900 N°. 104.)

Echter, volgens zijn Memorie van Antwoord (I Kamerbegr. 1901,) verwachtte Z. Exc. van het ,,benoemen eener *Commissie*, om na plaatselijk onderzoek Rapport uit te brengen over den economischen toestand der kolonie, en de beste middelen om daarin verandering te brengen, *weinig heil*,"

Op 1 Februari 1901 hield Jhr. VAN ASCH VAN WIJCK een welsprekend pleidooi: ,,Naar mijn meening moet de vraag aan de orde gesteld worden; zal van *Regeeringswege* een poging gedaan worden om een *onderzoek in te stellen* of de kolonie tot bloei gebracht kan worden?"...... ,,Ik geloof dat er dus thans alle reden is, den Minister te vragen dat deze zaak nader moet worden overwogen. En ik kan deze vraag met te grooter gerustheid doen, omdat het instellen eener commissie om te onderzoeken wat voor de kolonie moet gedaan worden, in geen enkel opzicht onaangenaam voor den Gouverneur der kolonie kan zijn."..........

,,En is het dan niet van uitnemend nut, dat men weet in welken zin onbevangen leden eener commissie van oordeel zijn dat de kolonie beheerd moet worden? En al was het resultaat van het onderzoek negatief, en al deelde de commissie als haar oordeel mede, dat aan Curaçao en de eilanden niets kan gedaan worden, dan zou dit toch een belangrijk resultaat wezen, want dan was het zeker dat geen kosten meer gemaakt zouden behoeven te worden." En deze Staatsman, eenmaal een der beste Gouverneurs van Suriname, eindigde als volgt:

,,Ik *dring* er daarom met den *meesten ernst bij den Minister op aan*, dat hij *bekwame mannen uitzende*." (I Kamer 1900 — 1901 p. 320 en 321).

De heer H. VAN KOL schrijft verder in zijn brochure ,,Een Noodlijdende Kolonie" (waaraan wij bovenstaande ontleenden): ,,Zulk een Commissie, waarover de behandeling mijner Motie de gelegenheid zal verschaffen een votum uit te lokken, zal kunnen worden een steun voor den Gouverneur, een wegwijzer voor den Minister, een leiddraad voor onze Staten-Generaal, thans onbekend met de toestanden in die koloniën wier lief en leed wij in handen hebben."

Bij Koninklijk besluit van 20 Juli 1901, verschenen in het *Staatsblad* N°. 30, werd aan Dr. FRIEDRICH, AUGUST, FERDINAND, CHRISTIAN WENT een inspectiereis opgedragen naar de West-Indische eilanden; hem werd als medehulp toegevoegd de heer D. H. HAVELAAR, tijdelijk chef van het bouwdepartement in Suriname.

Prof. WENT, een man nog in de volle kracht zijns levens, is nog geen veertig jaar oud, hij werd geboren te Amsterdam in 1863. Hij schijnt een vlug verstand en volhardenden studiegeest te bezitten, want reeds op drie en twintigjarigen leeftijd promoveerde hij tot doctor in de plant- en dierkunde op proefschrift: ,,De jongste toestanden der vacuolen." Achtereenvolgens leeraarde hij te Dordrecht en te 's Gravenhage, werd directeur van het proefstation voor suikerriet te Kagok Tegal (Java) en is sedert 1896 hoogleeraar in de botanie te Utrecht. Voordat prof. WENT zijn rapporten schreef over Suriname en Curaçao, publiceerde hij verschillende geschriften over de physiologie en de pathologie der planten, in het bijzonder echter gaf hij brochures in het licht over suikerrietcultuur.

De keuze der Regeering bij de benoeming van Prof. WENT als hoofd der commissie moest dus een goede heeten. Met alle recht mocht zulk een gewichtige zending veilig worden toevertrouwd aan een man, die zooveel van zich deed verwachten om zijn uitgebreide kennis in de botanie en zijn practische ondervinding in Indië.

En wij hier op Curaçao, wij moesten wel een hooggespannen verwachting hebben.

Eindelijk zou dan de redder komen, om ons op te heffen uit onze ellende. Niet langer was de Regeering doof voor de noodkreten zoo lang reeds geslaakt, en telkens dreigender, den nabijzijnden ondergang reeds aankondigend.

Prof. WENT kwam, reisde rond en ging heen. Niemand wist iets; geen enkel woord werd er bekend, slechts hier en daar een vage aanduiding. Onze nieuwsgierigheid was dus nog toegenomen en reikhalzend verlangden wij toch eindelijk eens iets van de onderzoekingscommissie te vernemen. Lang hebben wij moeten wachten, eigenlijk *te lang*. In Holland was het rapport reeds bekend en besproken vóór dat wij hier iets van *regeeringswege* ontvangen hadden. Zeven maanden nadat de professor, vertrokken was kon de *N. R. C.* een slipje oplichten van het geheimzinnig duister.

O, wat was het akelig donker op Curaçao. Zwart, zwart, nergens eenig licht, hier en daar slechts een weinig schemering in de verte, waar de volle duisternis nog niet was ingevallen. Waarom, werd juist deze naargeestige schildering van Curaçao medegedeeld? Blijkbaar had dit den meesten indruk gemaakt.

Curaçao is niet slechts *noodlijdend*, Curaçao is zoo goed als *verloren*, moest de korte conclusie zijn aan ons Moederland opgedrongen. De uitmuntende staatsman, wijlen JHR. VAN ASCH VAN WIJCK, als oud-gouverneur van Suriname eenigszins bekend met de zusterkolonie Curaçao, scheen derhalve een treurig voorgevoel gehad te hebben, toen hij aan dringend op een onderzoekingscommissie zeide: En al was het resultaat van het onderzoek negatief, en al deelde de commissie als haar oordeel mede, dat aan Curaçao en de eilanden niets kan gedaan worden, dan zou dit toch een belangrijk resultaat wezen, want dan was het zeker dat geen kosten meer gemaakt zouden behoeven te worden."

Arm Curaçao, thans beoordeeld en veroordeeld, wat zal Nederland voor U nog kunnen doen!

Met kracht hebben wij geprotesteerd, onmiddellijk na het lezen van het uittreksel van 't rapport door de *N. R. C.* medegedeeld. Algemeen is dit protest door de locale bladen herhaald en prof. WENT beschuldigd overdreven in zijn uitdrukkingen te wezen en onwaar in zijn beweringen. Wij moesten wel wat hardhandig optreden, omdat het rapport plotseling met een bons tegen ons aanviel en dreigde ons omver te werpen.

Vijf weken later waren wij door tusschenkomst van den heer HAMELBERG in staat een ruimer blik te slaan in het verslag, maar officieel was nog niets ontvangen. Nog een dag of tien gewacht en daar kwam ten langen laatste het volledig rapport van *regeeringswege* aansukkelen. Maar het kleine getal exemplaren belette de pers er algemeen gebruik van te maken. Eerst deze week kwamen de oranje-boekjes. Dat dit lange dralen een alleronpleizierigste indruk maakt, behoeft geen betoog.

Na het lezen van het rapport in zijn geheel kwamen de gemoederen wat tot kalmte; niet omdat de indruk gunstiger werd, maar men raakte gewend aan dien hoogen, scherpen toon van Prof. WENTS kritiek. Want dit is het hoofdgebrek van het verslag.

Prof. WENT had moeten bedenken, wat reeds, zoo geheel natuurlijk, door SIMONS was opgemerkt, wanneer deze zegt (p. 31): ,,Gelijk ieder ander, zoo is ook de Curaçaowenaar bizonder gehecht aan zijn geboortegrond, en maakt het hem altijd onaangenaam, als hij over het land zijner inwoning of de zeden en gewoonten aanmerkingen hoort."

Ware de toon van het rapport een weinig minder scherp geweest, de schrijver hadde ook niet gevaar geloopen hier en daar zelfs beleedigend te worden, zijn afkeuring, ietwat minder meesterachtig te kennen gegeven, zou beter worden aangehoord, zijn raadgevingen eerder opgevolgd.

DR. W. F. R. SURINGAR waarschuwde reeds in 1885:

,,Ik......wil hier toch in het algemeen opmerken, dat men, de toestanden niet kennende, zeer licht onbillijk kan zijn in zijn verlangen jegens personen, die hunne eigene bezigheden hebben, en...... in veel moeilijker omstandigheden geplaatst zijn, dan wij in Europa.

Zoowel in Suriname als op de eilanden is mij voorgekomen, dat de kolonisten niet slechts gaarne hunner zijds willen doen en bevorderen, wat tot een nauwkeuriger kennis van de kolonie strekken kan, maar ook dat zij zelven hoogen prijs stellen op belangstelling te dezen opzichte en op het, ook wetenschappelijk, verkeer met het moederland. Alleenlijk moet men niet alles tegelijk verlangen en, zooveel mogelijk, bepaalde vragen stellen." (p.48 Botanischen excursie naar Nederlandsch West-Indië).

Prof. WENT zal toch wel hetzelfde ondervonden hebben als Dr. SURINGAR. ,,De bewoners van Curaçao zijn zelven mannen van zaken, begrijpen dit ook in anderen, en bezitten daarbij eene groote beleefdheid, zonder in overdreven vormendienst of ijdele plichplegingen te vervallen." (p. 106)

Maar, genoeg hierover, wij zullen dit gebrek aan beleefdheid zooveel mogelijk voorbijzien en den professor op de voet volgen, voor zoover ons dit mogelijk is.

Nogmaals verzoeken wij dringend, nog meerdere mededeelingen te mogen ontvangen, beleefd dankend voor de voor velen reeds verleende inlichtingen.

Ingezonden Stukken.

ST. MARTIN.

Mijnheer de Redacteur.

Het is altijd onaangenaam zich verplicht te gevoelen in het openbaar klachten te uiten aangaande handelingen van bestuursliedeu. Maar in het onderhavige geval mag niet gezwegen worden. Het eenig doel van ons schrijven is de aandacht van het hoogere bestuur te vestigen op een ongezonden toestand, heerschende op 't eiland St. Martin, wat betreft de openbare orde. Het is niet aan ons te vragen of te zeggen, aan wien de schuld. Genoeg, dat er op St. Martin een geest van ontevredenheid heerscht, alsof de openbare rust te wenschen overliet, en maatregelen dienden genomen te worden in ernstige aangelegenheden, die men niet ziet genomen worden. Het heeft den schijn, alsof men het gezag te zwak beschouwt om krachtig en met goed gevolg op te treden. Vandaar, dat er meer dan ooit, bijzonder op sommige plantages, geroofd en gestolen wordt. Met den dag treden de fruit-dieven driester op. Vraagt men naar de oorzaak, het antwoord luidt: Aanklagen helpt niet.

Er heeft zich ook een geval van poging tot vergiftiging voorgedaan, waarin gezegd wordt, dat de betrokken partijen zich hebben laten intimideeren, en in 't geheel geen aanklacht ingediend of zelfs verzocht hebben het geval te laten passeeren. De koffie, waar twijfel over bestond of ze reeds vergiftigd was, het vergif zelf, zijn niet in handen van de Justitie, wordt gezegd. Men vraagt zich af, of er geen redenen bestonden om de dienstbode, die de poging tot vergiftiging deed en de vrouw, die haar het vergif verschaft had, in verzekerde bewaring te nemen. Men vraagt zich af, of zulk omspringen met moeder „Justitia" bijgeloof en tooverarij, inheemsche planten op Fransche, Engelsche en Hollandsche eilanden van de West, niet op een onrustbarende wijze in de hand werkt. De gevaarlijke sujetten, die zich daarmee ophouden, weten nu eens te meer, welk een schrik zij onder de bevolking kunnen verspreiden door hun dreigementen van vergiftiging en betoovering. Want het is die schrik, die de aanklacht tegen houdt.

M. G.

ST. EUSTATIUS.

Mijnheer de Redacteur,

Met aandacht heb ik dezer dagen in Uw geacht Blad het rapport van Professor Went gelezen: Professor's waarnemingen en beschouwingen over St. Eustatius interesseerden mij natuurlijk het meest. Voor iemand, die St. Eustatius lief heeft, is dit professorale rapport, op zijn zachtst uitgedrukt, pijnlijk, vooral omdat het zoo heel veel waars bevat; en waarheid doet dikwijls zeer.

Ik schreef „heel veel", want alles beamen, kan ik niet. Daar staat o. a. op het einde van het rapport: „Daarom is noodig, dat de gezaghebber en verdere ambtenaren belangstellen in den lanbouw. Dat was in het geheel niet het geval; (quod probandum est, maar daarover straks) de gezaghebber had zelfs verschillende punten van het kleine eiland nooit bezocht."

Wat een luie gezaghebber, denken natuurlijk de lezers in het moederland ze moesten zoo'n iemand zijn ontslag geven. De minister van Koloniën, meer H. M. de koningin, dachten er echter zoo niet over, want juist in die dagen van de professorale wandeltochten tusschen vervelooze houten barakken en verwaarloosde velden, maakte die algemeen geachten gezaghebber een prachtige promotie.

Om de verschillende punten van het eiland te bezoeken zijn twee zaken noodig, een paard en een weg. Alle gezaghebbers van onze West-Indische eilanden hebben fouragegelden: de gezaghebber van St. Eustatius niet, dus ook geen paard. Maar voor zulk een gelegenheid kan hij een paard leenen. Zeer juist; maar zoo iets maakt verplichting, en verplichting maken op zulk een klein eiland is, op zijn zachtst uitgedrukt, voor een gezaghebber af te raden, gevaarlijk. Het waarom verstaat een iegelijk met West-Indische toestanden een weinigje bekend.

Ik veroorloof mij de weelde van een paard en ik houd er van, nu en dan met mijn klepper op avontuur te gaan; hoe dikwijls ik echter den strijd tegen de tropische vegetatie heb moeten opgeven, durf ik niet zeggen. Een half uurtje buiten het bewoonde gedeelte is de weg goed zonder meer, maar dan lost zich die weg op in een wegje, en dat wegje metamorphoseert zich in een pad, en dat pad verliest zich ten laatste in een mengelmoes van boomen en struiken, wier namen mij onbekend zijn, maar die met hun lange doornen zoo geweldig steken, dat ze zelfs den dappersten onder de dapperen tot staan dwingen.

Daar sta je nu met paard en al, ga nu de verschillende punten van het eiland maar eens bezoeken. Een tijdje geleden was ik met mijn paard iets verder dan „Little Mountains" geworsteld, mijn jas was echter daar reeds op het veld van eer gesneefd. Laat nu de gezaghebber eens voor het welzijn van het eiland naar „Heiligenbaai" of „Noordkaap" rijden, — dat is nog een paar uren verder — in welk een staat zou hij daar arriveeren?

Een nieuwe post op de begrooting zou billijkerwijze het gevolg zijn. Maar nu afgezien van het al of niet doenlijke, waarin bestaat het nut van zulke excursies? In die wildernis woont geen sterveling, geen inch grond is er bebouwd, er is — om 't nu eens op zijn hollandsch uit te drukken — niets te koop; wat moet daar de tegenwoordigheid van den gezaghebber in 's hemels naam uitwerken? Als zulks aan St. Eustatius eenig voordeel kon opleveren, soit, dan heb ik er vrede mee; voor het heil van zijn eiland moet een gezaghebber alles veil hebben, maar dat voordeel vermag, ik leek op landbouwkundig gebied, helaas niet in te zien. De gezaghebber in kwestie bezocht het bewoonde, het bebouwde gedeelte van het eiland, ging per gouvernementssloep *om* het eiland en hier en daar aan land, wat kan en mag men redelijkerwijs meer verwachten?

Maar waarom geen wegen gemaakt? Mijn antwoord hierop kan kort zijn. Vooreerst omdat door niemand van deze wegen gebruik zou gemaakt worden en secundo vooral omdat wegen maken en in orde houden veel geld kost, geld, dat het gouvernement nooit gewillig zal zijn om te geven aan een eiland dat reeds ongeveer ƒ30,000 subsidie van het moederland geniet.

Resumeerende, schijnt 't mij toe, dat de iet of wat degradeerende bewering „de gezaghebber had verschillende punten van het kleine eiland nooit bezocht" niet te verdedigen is.

In dezelfde alinea lezen wij: „Daarvoor is noodig dat de gezaghebber en verdere ambtenaren belangstellen in den landbouw. Dat was in het geheel niet het geval."

Afgezien van de juistheid van deze wel wat apodictisch getinte bewering — ik zou b. v. eenige ambtenaren kunnen opnoemen, die wel veel belangstelling toonen in den landbouw o. a. den veel en met recht geprezen Mr. Hassel, die al sedert een paar jaren notaris a. i. is—belangstelling in den *landbouw* is dus noodzakelijk om een goed *ambtenaar* te zijn? Dat korte zinnetje: „Dat was in het geheel niet het geval" drukt weer iets stekerigs, iets degradeerends uit, zoo iets als: die ambtenaren doen eigenlijk hun plicht niet, want die lui geven niets om het boerenbedrijf. Verondersteld, dat zulks waar is, wat ik volstrekt nog niet toegeef, zou zulks in een ambtenaar te laken zijn? Zijn zij van beide wetenschappen op de hoogte, tant mieux, maar dat een ambtenaar per se belangstelling moet hebben voor landbouw, dat wil er bij mij niet in. Als b. v. prof. Went niet de minste belangstelling toont in de, laat ik maar eens zeggen, medische wetenschap, dan zal ik de laatste zijn om hem zulks kwalijk te nemen of hem er minder om hoogachten. Het waarom kan een kind begrijpen.

Mijnheer de Redacteur, te veel heb ik reeds van Uw plaatsruimte gevorderd. In het Hollandsch is er een een spreekwoord, waarin iets komt van een leest en van een schoenmaker. Nog veel heb ik op mijn hart, maar liever zet ik een punt, anders zou dit spreekwoord met recht ook op mij toegepast kunnen worden.

J. P.

St. Eustatius, 5 Nov. 1902.

Een „buurtschooltje".

Mijnheer de Redacteur,

Is UEd. ook lid van het „Algemeen Nederlandsch Verbond"? Ontvangt UEd. ook *Neerlandia*, het tijdschrift door dat hoofdbestuur uitgegeven?

In het laatste nummer van dat blad heeft onze waarnemende Administrateur van Financiën de heer Bartelink, zich gewaardigd, ook zijn licht te laten schijnen over het onderwijs in het Nederlandsch in onze kolonie. Het zou onverdiend zijn dat licht op Curaçao onder de korenmaat te plaatsen.

Ziehier ZEd.'s schrijven, volgens het uittreksel van *De Amsterdamsche Courant*:

„Ik heb, hoewel slechts korten tijd hier, nog al veel scholen gezien en mij groen geërgerd aan de wijze, waarop, met behulp van door Nederland betaalde subsidiën, het bijzonder onderwijs bezig is het Nederlandsch dood te maken. Ik heb, dit is wel een sterk-sprekend voorbeeld ten bewijze, dat op school (het was een buurtschooltje) ook Nederlandsch werd geleerd, door een jongen een Hollandsch versje hooren voorlezen uit zijn „Boeki di lesa", waarvan noch hij, noch de onderwijzeres, ook maar één woord verstonden, laat staan begrepen. De onderwijzeres zelf kende geen stom woord Nederlandsch.

Ik doe met vrijmoedigheid een beroep op het Alg. Ned. Verbond, om door middel van zijn R. C. leden zijn invloed hier te doen gelden, omdat ik overtuigd ben, dat deze zaak is niet eene van politiek of godsdienst.

Men staat verbaasd als men de dienstboden, komende van de Bovenwindsche Eilanden, zooals er hier verscheidene dienen, in beschaafd Engelsch hoort antwoorden, op een in slecht Papiamentsch gedane vraag. Verbaasd en beschaamd. Het is onwaar dat er aan Hollandsch geen behoefte zou zijn. Naar mij uit goede bron - door een plantagehouder hier geboren en volkomen met de toestanden bekend - verzekerd wordt, bestaat er bij de beste elementen der bevolking wel degelijk verlangen naar onderwijs in onze taal en gaat het Nederlandsch op de scholen achteruit......

De fout is dat noch van regeeringswege, noch van de geestelijkheid, noch van particulieren de Ned. taal dien steun heeft gekregen, dien zij recht had te mogen ontvangen."

Dat de heer Bartelink als ijveraar optreedt om onze moedertaal meer tot haar recht te laten komen, wie zal dat laken? Maar ware het dan niet beter geweest, dat de heer Bartelink deze gelegenheid had aangegrepen om *op Curaçao zelve* op een bezadigde en verstandige wijze voor de verspreiding der Nederlandsche taal te ijveren? Niets van dien aard, is ons ter oore gekomen.

Dat de heer Bartelink *één* dergenen is, hier gekomen om het Hollandsche element te versterken, is niemand een geheim. Maar een keer te meer is het nu bewezen, dat niet *elk* in Holland opgeleid ambtenaar *per se* genoeg ruimen blik en universeele kennis heeft om als deskundige over ALLE koloniale toestanden een degelijk oordeel te vellen. Het is niet de eerste keer, dat iemand, die hier pas voet aan wal heeft gezet, zich in zijn critiek over locale aangelegenheden door averechtsche voorstellingen en valsche conclusies te buiten gaat.

De heer Bartelink haalt het geval aan van een „*buurtschooltje* als een sprekend voorbeeld, dat er ook Nederlandsch wordt geleerd" om daaruit te bewijzen, hoe „met behulp van door Nederland betaalde subsidiën het bijzonder onderwijs bezig is het Nederlandsch dood te maken."

Met dat „buurschooltje" kan geen ander bedoeld zijn, dan een soort bewaarschool gelegen op Boca San Michiel, (in een buitendistrict dus) waar een Curaçaosch meisje zich *uit eigen beweging* het lot heeft aangetrokken der arme visscherskinderen uit haar buurtschap, die (en door gebrek aan voldoende kleeding en door den afstand van 2½ uur van de meest nabijzijnde school) van ALLE onderricht verstoken waren, en dat uit zuiver medelijden en naastenliefde, zonder eenige vergoeding begonnen is, die kinderen eenig onderricht te geven in het Papiamentsch lezen en schrijven. Ik voor mij vind het een zeer fijne attentie van dat schoolmeisje voor den heer Bartelink, die geen papiamentsch verstaat, om, als bewijs hoe aardig reeds die kinderen zelfs een vreemde taal kunnen lezen, een Hollandsch vers je te laten voorlezen, (doch niet uit een „Boeki di lesa", dat is slechts een Papiamentsch spelboekje).

Tot gerustestelling van het financieel geweten van den heer Bartelink kan ik er bijvoegen, dat die school niet een door Nederland betaalde subsidie ontvangt. Vergissen wij ons niet, dan geeft alleen Mgr. Van Baars dat meisje (onderwijzeres) uit eigen middelen een maandelijksche vergoeding ter waardeering van haar edel pogen, ter belooning harer moeite, tot voorziening in haar onderhoud.

Het voorbeeld dus van het *buurtschooltje* bewijst niets voor den heer Bartelink, tenzij alleen zijn weinige waardeering voor een edele, loffelijke uiting van naastenliefde en onbaatzuchtigheid.

Maar wat wij onedel vinden in die correspondentie is, dat de heer Bartelink *generaliseert*, dat ZEd. dat „buurtschooltje" quasi als DE *school* voorstelt, waarnaar ALLE SCHOLEN op Curaçao moeten beoordeeld worden. Dat noem ik, door valsche gegevens en door onware voorstelling het geheele, gesubsidieerde, Bijzonder Onderwijs (waarmede dit *buurtschooltje* eigenlijk niets te maken heeft) verdacht en bespottelijk maken.

De heer Bartelink, die „nog al veel scholen gezien" heeft, weet, als lid van de schoolcommissie, zeer goed dat op de scholen in het stadsgedeelte, zoowel Openbare als Bijzondere, ook het Nederlandsch geleerd wordt en dat wel zóó uitstekend, dat in de hoogere klassen de kinderen dat Nederlandsch zóó goed machtig zijn, dat alle andere vakken ook *in* het Nederlandsch (niet in de landstaal) gegeven en verklaard kunnen worden.

Aan die verzuchting van dien onbekenden X (alias Plantagehouder) dat „bij de beste elementen der bevolking wel degelijk verlangen bestaat naar onderwijs in onze taal" wordt dus ruimschoots te gemoet gekomen. Zonder iemand te krenken, geloof ik gerust te mogen zeggen, dat die visscherskinderen van *Boca San Michiel* nog vooreerst niet hun verlangen zullen kenbaar maken, om tot „de beste elementen der bevolking" gerekend te worden, noch om ook onderwijs te ontvangen in de Nederlandsche taal, die hun nooit of nimmer tot eenig nut zal strekken.

Waar blijft nu het bewijs van den heer Bartelink, dat het „bijzonder onderwijs, met behulp van door Nederland betaalde subsidiën, bezig is het Nederlandsch dood te maken"? Zelfs in de buitendistricten, waar de behoefte aan het Nederlandsch, volgens het unaniem gevoelen van deskundigen, zeer gering is, wordt toch door het bijzonder onderwijs, ondanks zeer veel moeilijkheden het Nederlandsch geleerd en dus *er boven op geholpen en nieuw leven in gestort*. Is dat soms het Nederlandsch „doodmaken"?

Die lumineuse antwoorden van die „dienstboden in beschaafd Engelsch op een in slecht Papiamentsch gedane vraag", zal ik maar onbesproken laten. Dat raakt kant noch wal.

Het schijnt, dat die dienstboden den heer Bartelink te knap af zijn.

P.

Noot van de Redactie.

Onmiddellijk nadat wij het uittreksel van *Neerlandia* in *De Maasbode*, *Amsterdamsche Courant* en *Nieuwe Rotterdamsche Courant* lazen, hebben wij, om beter te kunnen oordeelen, den heer Bartelink inzage verzocht van het geheel. Welwillend beloofde ZEd. onmiddellijk na ontvangst van *Neerlandia*, ons dit blad toe te zenden. Wij zullen dus eenige weken geduld moeten oefenen met het behandelen dezer zaak, maar meenden toch bovenstaand ingezonden stuk van onzen trouwen medewerker P. niet te mogen weigeren, omdat deze zaak door bovengenoemde bladen hier reeds ruchtbaar was geworden. Mochten er in *Neerlandia* echter geen andere betere argumenten geleverd worden, dan kunnen wij reeds nu verklaren met onzen inzender P. geheel in te stemmen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Zondag ll. werd in de St. Anna- en in de Rozenkranskerk een herderlijk schrijven medegedeeld van Z. D. H. Mgr. VAN BAARS. Herinnerend aan de vurige godsvrucht, waarmede de geloovigen op den aanbiddingsdag voor Z. H. den Paus hadden gebeden en nog volharden in hun smeeken nu bijna een jaar lang, meende Mgr. volgens het hart van allen te spreken, door den wensch te uiten, dat het aanstaande pauselijk jubilé in alle parochies, maar voornamelijk in de stad, zoo luisterlijk mogelijk zoude gevierd worden, niet slechts kerkelijk doch ook, zoo mogelijk, publiek. Z. D. H. wekte allen op door met warme geestdrift de groote daden en hoedanigheden van den Paus op te sommen. Spoedig zal zich een comité samenstellen om de feestelijkheden voor te bereiden en te leiden. Moge alles naar wensch slagen.

***

De Weleerw. Zusters THEONILLE, overste van het St. Martinus-gesticht, ALEXANDRINE, onderwijzeres aan de school op Pietermaai, GAUDENTIA, verbonden aan het onderwijs op Sta Maria en TRUDONA, werkzaam op het pensionaat "Welgelegen" vierden Dinsdag hun zilveren professiefeest. Een enkel woord van hulde en waardeering van onzen kant op dit voor haar zoo heuchelijk feest mag niet achterwege blijven, omdat het personen geldt die, ofschoon in stilte, toch veel goed doen aan de kolonie. Aan allen dus onze welgemeende gelukwenschen en het oprecht verlangen, dat zij nog lang mogen werken in ons midden.

De Gouverneur.

Onze geëerbiedigde Landvoogd schijnt zoo goed als hersteld; men noemt den 26sten dezer maand reeds als den datum, waarop Z. E. G. het bestuur weder in handen zal nemen.

Van ganscher harte wenschen wij den Gouverneur geluk met deze spoedige genezing en hopen, dat Hij van nu af steeds de beste gezondheid moge blijven genieten.

***

Ter gelegenheid van de geboorte zijner dochter CLEMENTINE ELIZABETH schonk de Gouverneur *f* 200 aan de armen van dit eiland en *f* 100 voor de kinderen der armenscholen.

De dankbaarheid der armen roept milden zegen af.

Uit naam van allen onzen dank en oprechte heilwenschen aan den H.E.G. Heer Gouverneur.

Havennieuws.

Zondag is de duitsche kanonneerboot *Panther*, komend van Puerto Cabello, hier binnengeloopen en Dinsdag naar Maracaibo vertrokken.

H. M. *Holland* stoomde Zondag naar La Vela de Coro, kwam daags daarna terug en vertrok, Woensdagmiddag, volgens *De Vrijmoedige* op verzoek van den Ned. zaakgelastigde te Caracas, naar La Guaira.

Dinsdagmorgen viel de *Marietta*, ongepantserde amerik. kanonneerboot, hier binnen, en Donderdag de duitsche kruiser *Vineta*, de ongepantserde kruiser *Falke* vertrok gisteren naar Sint Thomas.

Dr. A. de Maak. ✠

Onze kolonie heeft Zaterdag ll. een gevoeligen slag geleden. Een harer ambtenaren, Dr. A. DE MAAK, nog geen volle twee jaren geneesheer op Bonaire, is aldaar aan gele koorts overleden. Dit is werkelijk een slag voor de kolonie, welke zoozeer gebrek heeft aan geneesheeren voor de eilanden; en Dr. DE MAAK was een dokter die, aller achting en vertrouwen had gewonnen door trouwe plichtsvervulling en kundig optreden. Reeds op Kralendijk, waar hij gevestigd was, liet een uitgebreide praktijk hem geen rust, en wanneer eenmaal in de week Rincon werd bezocht, was ook daar overvloed van werk. Dr. DE MAAK, die als geneesheer verschillende reizen naar Oost-Indië had meegemaakt en later een flinken naam genoot in Den Haag, had zich naar hier begeven, omdat hij meende, dat dit beter was voor zijn gestel. Spoedig echter ondervond hij, dat Bonaire wel wat te veel van zijn krachten eischte. Vier weken lang voelde hij zich onprettig, maar wilde zich er tegen inzetten, om zijn bezigheden, ten laatste kon hij niet langer en werd door hevige koortsen te bed gehouden; al spoedig verklaarde zich de gevreesde ziekte. Om zich op het ergste voor te bereiden, vroeg hij aan den Z. Eerw. Pastoor SMITZ de H. Sacramenten der stervenden te mogen ontvangen. Drie dagen later gaf Hij zijn ziel aan den Schepper weer.

Voor zijn dierbare echtgenoote, Mevr. DE MAAK-FELDBRUGGE, is het een allertreurigst verlies. Nadat de dood binnen een jaar haar twee kinderen wegrukte, werd zij nu nog beroofd van haar echtgenoot. Het dochtertje, dat haar alleen overblijft, is nog te jong om de smart harer moeder en haar eigen verlies te beseffen.

God trooste de bedroefde weduwe en schenke den overledene de eeuwige rust.

Phosphaat.

In dank ontvangen het beredeneerd verslag van de „Aruba Phosphaat Maatschappij." Van November 1901 tot Sept. 1902 zijn slechts 16 schepen van Aruba vertrokken tegen 22 schepen in het vorig jaar. Doch men moet hier nog bij rekenen, dat dit jaar in October nog drie schepen zijn vertrokken en nog 5, reeds bevracht, verwacht worden, wat derhalve een totaal geeft van 24 schepen voor dit jaar. In den toestand der phosphaatmarkt kwam geen verbetering. Voor het volgend jaar zijn reeds enkele ladingen gecontracteerd.

Prof. Went.

Namens het Bestuur der kolonie ontvingen wij een Oranje-boekje bevattende het rapport van prof. WENT. Dank voor de toezending.

Officieele berichten.

Bij Koninklijk Besluit, dd. 20 October 1902, N°. 35, is de Heer MORDY. C. HENRIQUEZ, met ingang van den eersten Maandag na den dag, waarop dat besluit in afschrift door den Gouverneur van Curaçao zal zijn ontvangen, benoemd tot lid van den Kolonialen Raad.

***

Bij Gouvernements beschikking, is:

1°. is de Heer Dr. J. P. EVERTSZ Hz., geneeskundige alhier, tijdens de afwezigheid van den Officier van gezondheid 2de klasse J. H. M. ELLIS op Bonaire, belast met diens functiën bij het garnizoen alhier.

2°. aan den Heer P. L. B. DE HASETH, klerk ten postkantore alhier, gerekend te zijn ingegaan den 8n. dezer maand, tot herstel van gezondheid, ééne maand binnenlandsch verlof verleend.

3°. aan den Heer F. A. SIMMONS, griffier bij het kantongerecht op Saba, met ingang van den 15n. December a. s., tot herstel van gezondheid, een binnenlandsch verlof voor den tijd van drie maanden verleend, met vergunning om zich naar St. Christopher te begeven.

4°. de Heer J. B. SIMMONS, Havenmeester op Saba, belast met de waarneming der betrekking van griffier bij het kantongerecht op dat eiland, gedurende de afwezigheid van den Heer F. A. SIMMONS.

Bekendmaking.

Ter inzage van belangstellenden ligt dagelijks ter Gouvernements-Secretarie:

West-Indian Bulletin. Vol III, No. 3. Contents. Brewing Sugars. Stock Rearing. Sweet Potatos. School Gardens. Cultivation of Oranges. Scale Insects. Volcanic Eruptions.

Posterij.

De Nederlandsche paketschoener *Gouverneur Van Heerdt* is van af gisteren in de vaart.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Henrat Jan Cooz, Juan C. Palm, Alberto de Palm, Maria F. de Artiaga, B. C. Durall (2), Detzke & Co., Josefa Anto. S. de Sotillo, Edward F. Goots, Hellmund & Co., D. A. Krieger a/b S.S. „Prins der Nederlanden" c/o Hellmund & Co., Maduro Jr. & Co., Renee Pinso, Adrians Riffenberg, Nicastia Stekman, F. Wegner.

Aangeteekende stukken:

Abraham Badan, J. E. van der Meulen en een rebut geadresseerd aan: José Cruz, Barranquilla.

Niet voor bestelling vatbaar een postpakket geadresseerd aan: Antonio Serio, Curaçao para Maracaibo afkomstig van Napels.

"Cur. Maatschappij"

De van Teneriffe bestelde twee bokken en een geit worden hier verwacht met de Fransche boot, vermoedelijk 5 December a. s.

Ieder lid, die voor een dezer beesten in aanmerking wenscht te komen, moet voor 1 Dec. schriftelijk het Bestuur hiervan in kennis stellen.

„De Curaçaosche Courant."

In het „Politiek Overzicht" van dit blad, gisterenavond verschenen, lezen wij op het slot het volgende: „In den laatsten tijd is Frankrijk het tooneel geweest van oplichterijen op groote, schier ongeloofelijke, schaal. Nauwelijks is de zaak Humbert aan het licht gekomen, of andere oplichterijen, waarbij millioenen gemoeid zijn, worden ontdekt. Zoo zien wij uit de jongste bladen, dat een priester Rosemberg, met behulp van een bankier, aan eene dame groote sommen had ontfutseld, en even als de Humberts op de vlucht is gegaan."

Wij zullen de bronnen aangeven, waaruit *De Curaçaosche Courant* put en het geheele geval ROSEMBERG mededeelen.

Onder het opschrift: *„Clericale Schandalen"* geeft het *Dagblad van Noord-Brabant* het volgend artikeltje:

„Als een of ander anti-clericaal blad van Frankrijk een „clericaal schandaal" lanceert, dan vindt zoo'n verhaal een open ontvangst in de wereldpers. Vandaar verhuist het naar de kleinste bladen, en zelfs in de kleinste pruts-krantjes vinden ze een plaatsje, als ze maar anti-clericaal zijn.

Duizenden lezers hebben dan weer eens hun neus kunnen ophalen voor „zoo'n vuilen heer", — van tegenspraak hooren ze nooit."

Volgt nu een schandaal, dat reeds officieel werd tegengesproken.

„Dan is er die mijnheer Rosemberg nog. Kanunnik Rosemberg wordt hij genoemd. Ook hij verscheen al in de Nederlandsche pers. Gisteravond pronkte hij nog in „Het Volk." En in de Fransche anti-clericale bladen figureert hij elken dag.

Wie is die Rosemberg? Men wil hem met alle geweld bij de Roomsche Kerk duwen, omdat die man zich bisschop noemt of kanunnik. De vraag is echter, wat en wie hij is.

Rosemberg is geboren Israëliet. Maar hij heeft op zekeren dag een paarse toog aangetrokken en verscheen bij zijn slachtoffers met papieren, waarop de volgende titel:

Wij, primaat van het Oosten, door de gunst van den Apostolischen Stoel bij speciale breve van den bisschop van het Oosten aldus benoemd.

Verbeeld je, een primaat van het Oosten, benoemd door een breve van een bisschop, dat is al fraai. Alsof een generaal benoemd werd door een kolonel.

't Mooiste is echter, dat er geen bisschop van het Oosten (Evêque d'Orient) bestaat!

Een rare kwast, deze primaat-kanunnik-bisschop, niet waar?

Op 'n zekeren dag benoemde deze man een zekeren Gadobert tot eerste kanselier van den aartsbisschop van Cypris (!!); vervolgens sloot hij zich aan bij een priester, wien de jurisdictie was ontnomen, en met hun drieën hebben ze een heele partij lichtgeloovige lieden opgelicht.

Een gewoon geval van oplichterij dus.

Dat niets met de Katholieke Kerk heeft te maken. De bisschop van Tours heeft den man dan ook verboden om een toog te dragen, of een kerk van zijn diocees te betreden.

Maar al de schurkerijen, door dezen Rosemberg uitgehaald, worden door de eerlijke (?) pers maar gladweg geboekt op naam van kanunnik of Bisschop Rosemberg, alsof die man werkelijk op zulke titels recht had.

Tegen de Roomsche Kerk is alles geoorloofd."

Buitenland.

Frankrijk.— Naar aanleiding van het besluit der Fransche Kamer om alle voorstellen betreffende de scheiding van Kerk en Staat in handen te stellen van een commissie van 33 leden, is deze quaestie in alle bladen weer aan de orde.

De „Temps" is omtrent het wetsvoorstel tot scheiding van Kerk en Staat van oordeel, dat de opzegging van het Concordaat een bron zal zijn van groote conflicten, waarvoor Frankrijk juist door dit verdrag met den Paus een eeuw lang

bewaard is gebleven. Daarom is het begrijpelijk, dat het radicaal ministerie uitstel van behandeling wenscht, gelijk nu is toegestaan door de verzending naar een commissie. De heer Combes ondervindt, hoe lastig het is als minister maatregelen toe te passen, die men als partijman, zonder veel nadenken, als noodzakelijk en dringend heeft aanbevolen. De zaak ware anders, wanneer in Frankrijk het beginsel van Cavour kon worden toegepast: „De vrije Kerk in den vrijen Staat". Maar in Frankrijk zou het radicaal civiel bestuur de Kerk aan politie-maatregelen onderwerpen, welke onvermijdelijk tot allerlei botsingen moeten leiden en tot een heftigen godsdienststrijd, ten koste van de verdraagzaamheid en den nationalen vrede.

—De Fransche premier heeft het wetsontwerp al ingediend, dat de wet van 1901 op de congregatiën van haar fouten zal zuiveren.

De wet bepaalt, dat geen congregatie in het leven kan worden geroepen zonder machtiging van den wetgever en dat de congregatiën geen nieuwe inrichtingen mogen stichten dan krachtens een dekreet, verleend door den Raad van State. Sommige voorschriften dezer wet nu worden niet gesanctionneerd door strafbepalingen. Wanneer b. v. een congregatie, welke overigens een geoorloofd bestaan voert, een inrichting gaat vestigen zonder speciaal machtigingsdekreet, dan verzuimt de wet tot dusverre de overtreders met straf te bedreigen.

In de toelichting zet de regeering uiteen, tot welke moeilijkheden deze leemte aanleiding heeft gegeven, toen de regeering de besluiten, door haar genomen krachtens de wet van 1 Juli 1901, in toepassing wilde brengen. De strekking van het ingediende wetsvoorstel is de toepasselijkheid der strafbepalingen van de wet van 1 Juli 1901 uit te breiden ook tot die voorschriften, welke tot op heden nuda praecepta waren, m. a. w., welker toepassing slechts kon worden afgedwongen door politiedwang. Is dit ontwerp tot wet verheven, dan zal men niet meer behoeven te vreezen voor de onverkwikkelijke tooneelen van den afgeloopen zomer, die zooveel kwaad bloed gezet hebben. De strijd over de beteekenis der wetsbepalingen zal alsdan voor den rechter worden uitgestreden.

In theorie blijft de toestand dus gelijk hij is. Het wordt alleen de overheid gemakkelijker gemaakt deze wet, *zooals zij die verstaat*, uit te voeren.

Engeland.—Zaterdag 25 en Zondag 26 Oct. hebben te Londen de laatste feesten plaats gehad in verband met de kroning. Zaterdag had de uitgestelde optocht door de straten der stad plaats. In een open staatsiekoets, getrokken door acht isabellen, reden de Koning en de Koningin van het Buckingham-paleis door Midden-Londen naar de Gildenhal, waar de Lord Mayor en de gemeenteraad der City het hun tweede ontbijt aanboden. In antwoord op een toespraak van den Lord Mayor dankte de Koning voor de trouw en de genegenheid van de oude City van Londen. Hij zeide voorts, dat hij diep getroffen was door de gelukwenschen bij de kroning en bij zijn herstel, dat de Hemel, de gebeden des volks verhoorende, genadig had willen verleenen. Na de Gildenhal verlaten te hebben stak de stoet over de Londenbrug de Theems over, reed door de voornaamste straten van Zuid-Londen en keerde over de Westminster-brug naar het paleis terug.

(Zondag) 26 Oct. werd een dankdienst gehouden voor het herstel in de St. Paul, welke bijgewoond werd door de leden van Hooger- en Lagerhuis, alle grootwaardigheidsbekleeders, leden van het corps diplomatique, hooggeplaatste officieren en ambtenaren, enz. De hertog van Fife met zijn gemalin, de dochter des konings, prinses Louise, en de hertog van Cambridge, de held uit den Krimoorlog, gingen aan het koninklijk echtpaar vooraf, dat vergezeld was door den prins van Wales en prinses Victoria. De Koning droeg de uniform van veldmaarschalk, met de onderscheidingsteekenen van de orde van den Kousenband, de Koningin een japon van heliotroop kleur. Aan den ingang der kerk werden zij begroet door den Anglicaanschen bisschop met deken en geestelijkheid en den lordmajor, die het zwaard der City droeg. Door dezen begeleid begaven de vorstelijke personen zich naar de koorhekken, waar zetels voor hen gereed stonden. Onmiddellijk daarna begon de dankdienst, welke door militaire- en orgelmuziek werd opgeluisterd. Na afloop keerden de vorstelijke personen naar het paleis terug, overal toegejuicht door een talrijk publiek, dat den geweldigen regen had getrotseerd om bij de plechtigheid tegenwoordig te zijn.

Transvaal.—Officieel wordt gemeld, dat minister Chamberlain in de laatste helft van November naar Zuid-Afrika gaat om zich op de hoogte te stellen van de problemen, gerezen door het beëindigen van den oorlog, en de zaken van de nieuwe koloniën te regelen. Hij hoopt te kunnen spreken met vertegenwoordigers van alle betrokken belangen en hun inzichten te vernemen omtrent de te volgen staatkunde. De minister zal de Kaapkolonie, Natal, de Oranje-kolonie en Transvaal bezoeken en is voornemens in het begin van Maart terug te keeren.

Reuter verneemt, dat het plan van het bezoek door den Koning en den eerste minister ten volle wordt goedgekeurd en hartelijk ontvangen is door lord Milner.

Een gemakkelijke taak zal hij niet hebben, want de berichten uit Zuid-Afrika luiden alles behalve gunstig.

„De volledige onthulling van de verschrikkelijke feiten omtrent de oorlogvoering heeft, zegt de „Daily News" de te verwachten uitwerking gehad op de gemoederen van de teruggekeerde krijgsgevangenen. Enkelen van dezen hebben ervaren, dat hun gezinnen in de kampen eenvoudig zijn uitgeroeid. Alom worden de kleuren van de Z.-A. Republiek en den Oranje-Vrijstaat gedragen en het volkslied wordt gezongen in de Hollandsche dorpen in de Kaapkolonie, waar men het voor den oorlog nooit hoorde.

„Veel ernstiger echter is de ontevredenheid onder de ontbonden koloniale troepen; hun uitlatingen en die van de Uitlanders, zijn bitterder dan in de dagen, toen Johannesburg nog Hollandsch was. Het is vrij zeker, dat de belasting van tien percent op de mijnen niet zal worden betaald. En het is nog zekerder, dat alleen een staatkunde van geduld, gematigdheid, toegevendheid en een vrij bestuur de positie voor het Rijk kunnen redden. „Wij hebben het land, maar geen man daarin," zeggen de Britsche officieren en zij die op de hoogte zijn weten, dat dit de waarheid is. De tijden zijn hoogst gevaarlijk. Het lot van Zuid-Afrika en van nog veel meer hangt af van ons staatsmanschap in deze crisis."

Amerika.— President Roosevelt heeft de scheidsrechterlijke commissie voor de werkstaking in Pennsylvanië op het Witte Huis te Washington geïnstalleerd. Hij drukte de leden op het hart spoed te maken, en deelde mede dat hij nog twee assistenten had aangewezen om den arbeid te vergemakkelijken. Hij gaf de commissie deze instructie:

Ik heb u benoemd als commissie om de hangende kwestiën in het gebied der anthracietkolen te onderzoeken, te overwegen en te beslechten, en hetzelfde te doen met de oorzaken waaruit het geschil is voortgekomen. Door de oplossing welke gij aan de hand zult doen—en waaraan de partijen bij voorbaat verklaard hebben zich te onderwerpen—moet gij trachten de betrekkingen tusschen de patroons en de loontrekkende werklieden in de kolendistricten op een rechtvaardigen en vasten grondslag te vestigen, en zooveel mogelijk toestanden weg te nemen die een herhaling van moeilijkheden als thans door u beslecht zullen worden, kunnen teweegbrengen.

De commissie constitueerde zich; Gray werd tot voorzitter verkozen. Het publiek zal tot de beraadslagingen toegelaten worden. Heden worden de beide partijen opgeroepen om met de commissie te overleggen in zake het getuigenverhoor.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

DE BRILLANTE EXITO.—Escribe desde Altagracia de Urituco el Dr. Aristides Landaeta:

"No vacilo al asegurar que la Emulsión de Scott ha venido á llenar un gran vacío en la Terapéutica, pues á la conocida importancia de los agentes medicamentosos que entran en su composición, une su labor agradable y su facilidad de asimilación. Es, pues, de brillante éxito en todas aquellas afecciones en que el organismo necesita de agentes eficaces para reconstituirse, como asimismo contribuye á proporcionar á los niños un desarrollo rápido y seguro."

Advertentien.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa flá áriba nan na *Spaar- en Beleenbank*, esta esnan for di 3 di Mei 1900 té 24 di April 1901, bao di No. 1 L té No. 10000 L, lo toema lugá dia MARS 25 November i dia Marsnan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 18 di November 1902.

President.

A. JESURUN.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 3den Mei 1900 t/m 24 April 1901, onder No. 1 L t/m No. 10000 L, zal plaats hebben op DINSDAG 25 November a. s. en volgende Dinsdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 18n. November 1902.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 4	Oct. 11	Oct. 18	Oct. 25	Nov. 1	Nov. 8
Komt aan te SAN JUAN	9		23		6	
Vertrekt van „	10		24		7	
Doet CURAÇAO aan	12		26		9	
Komt aan te LA GUAIRA	13	18	27	Nov. 1	10	15
Vertrekt van „	15	19	29	2	12	16
Komt aan te PTO. CABELLO	16		30		13	
Vertrekt van „	17		31		14	
Komt aan te CURAÇAO	18	20	Nov. 1	8	15	17
Vertrekt van „	19	27	2	16	16	24
Doet LA GUAIRA aan	20		3		17	
„ SAN JUAN „	22		5		19	
„ PONCE „		29		12		26
Komt aan te NEW-YORK	27	Nov. 6	10	18	24	Dec. 2

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Oct. 13	Oct. 20	Oct. 27	Nvo. 3	Nov. 10	Nov. 17
Komt aan te MARACAIBO	14	21	28	4	11	17
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te CURAÇAO	18	26	Nov. 1	9	15	23